

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 9.

V Ljubljani, v soboto 3. marca 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oglasila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče št. 15**. Uradne ure od 9—12 ure dop. — **Oglasila** se računajo po navadni ceni.

Zakaj slovenski poslanci nimajo uspeha.

Ministerstvo odhaja za ministerstvom v pokoj, a niti jedno še ni prišlo, ki bi bilo vedno zvestim Slovincem naklonjeno, niti jedno ne, ki bi Slovence upoštevalo kot narod, kot celoto, čeravno so vsi slovenski poslanci na Dunaju „zlimani“ v jednem klubu. Vlada se za slovenske državne poslance ne briga. A tudi slovenski deželni poslanci nimajo uspehov, kadar imajo posla z vlado, in to še celo v deželi ne, v kateri biva 95 % našega naroda. Kaj je tej žalostni prikazni glavni vzrok? Poglejmo v državni zbor in v deželne zборе!

Da so neuspehov naših državnih poslancev krive zamotane in, lahko rečemo, culukaferske razmere v državnem zboru, ne tajimo. Da so neuspehov krivi poslanci, od katerih nekateri nimajo potrebnih zmožnostij, vsi skupaj pa ne zlasti za sedanji čas potrebne energije, ne prikrivajmo si. Če n. pr. minister dobi pred svoje oči, ali pa če vsakih sedem let enkrat „vidi“ govoriti poslanca, katerega je ljubljanska inteligenca poslala na Dunaj, ali si more misliti, da ima slovenski narod sploh kako kulturno potrebo, ako zastopnik deželnega stolnega mesta kaže tako malo inteligentnosti? No, in energija! Kateri naših državnih poslancev bi bil prav za prav sposoben za obstrukcijo? Koliko bi jih bilo sposobnih le za mehko opozicijo? Ali morebiti vladni, hočemo reči, dvorni svetnik Šuklje, ki je bolj vladen, kakor vsi ministri skupaj? Kakšne zahteve naj vlada izpolni takim gladkim poslancem, posebno dandanes, ko trepeti pred Wolfovo gorjačo?

Vender glavni vzrok neuspehov ni v poslancih samih, ampak v naši domači politiki. Ministerstva so jako dobro poučena o naših razmerah. Ministri dobro vedo, kako je od dr. Tavčarja in njegovih hlapcev uvedeni protiverski boj razklal naš narod na dvoje, kako se najprej

gleda, ne na obstoj naroda, ampak na obstoj stranke in na to, da bi se oslabil nasprotna slovenska stranka. To je glavni vzrok, da naši državni poslanci ničesar ne dosežejo in da bodo v prihodnje dosegali še vedno manj. Vzemimo le en izglede. Ministerstvo je dovolilo 3000 gl. „Gospodarski zvezi“ na Kranjskem. Sicer so take podpore dobile gospodarske zveze, ki imajo namen, pomagati propadajočim kmetom, tudi po drugih deželah, dobila je podporo celo gospodarska zadruga v Sinči Vesi na Koroškem. Tudi po drugih deželah bivajo kapitalisti, liberalci in nasprotniki kmetov. A ni se dobil v celi Avstriji niti en časnik, ki bi bil kazal toliko zelene zavisti svojih gospodarjev, in ki bi bil tako divje opsoval ministerstvo zaradi te podpore, kakor je to iz nizkega strankarstva storilo Tavčarjevo glasilo. Da je „Slovenski Narod“ bil prepričan o potrebi takih podpor in da je brez dokaza le iz golega strankarstva sumničil kranjske poslance katoliško narodne stranke kot „podkupljence“, je dokazal nekoliko dnij pozneje sam, ko je hotel nahruliti vse tržaške Slovence, češ da so prav ti poslanci krivi, da jednake „nepotrebne podpore“, kakor jo je malo prej imenoval, ni dobila tudi tržaška „Kmetijska družba“. Kakšen ugled dobivajo naši poslanci na zgoraj, ako so zaradi male podporice primorani s klubovimi izjavami braniti svojo osebno poštenost proti podlim naskokom iz domačega tabora? Ali si ne bo minister v prihodnje mislil: da se ne bodete ravsali med seboj in da ustrezem obema strankama, ne dobi nobena ničesar. Jednako, kakor na Kranjskem, se bode v bodoče godilo tudi na Goriškem. Sovraštvo med novopečenimi liberalnimi „Sočani“ in starimi „Goričani“ je hujše, kakor ono med Slovenci in Italijani. Dr. Gregorčič in grof Coronini sta s svojim trkanjem na vrata ministrov in sekojskih načelnikov zadnja leta dosegla za Goriško precej podpor, zlasti za ceste je ta mala deželica vedno imela v proračunu izredno visoke svote. V pri-

hodnje se bo minister bal, jima kaj dovoliti, ker bi to ob enem utrdilo stališče poslancev, katera na vsak način hoče pokopati „Sočanska“ stranka. Jednako je kranjska deželna vlada že gotovo izvohala in ministru sporočila, kako je pričela „narodna“ stranka v Ljubljani akcijo za odpis brezobrestnega potresnega posojila samo pri svojih meščanih in liberalnih okoličanskih županih in kako hoče ta klika tudi nesrečo, ki je jednako zadela ves narod in ne samo osebne stranke, izrabiti v prosep svojih strankarskih namenov.

Norec bi moral biti minister, ako bi teh razmer ne upošteval, saj na ta način najbolje ustreže „pametnim“ Slovincem, ako poslancem nobene slovenske stranke ničesar ne dovoli, a ob enem s tem ustreže tudi njihovim največjim nasprotnikom. Nejednost v narodu je tedaj glavni vzrok, da slovenski poslanci nimajo uspehov. In imeli jih ne bodo, dokler bodo liberalci štulili kot prvo točko „narodnega“ programa protiverski boj in zahtevali, da naj narod pusti vero svojih očetov ter oprime se krive vere in brezboštva, katero sejejo s satanskimi naklepi napojeni pisatelji „Kutnogorskih epistol“ in „Izgubljenega Boga“.

Pa tudi slovenski deželni poslanci nimajo nikakih uspehov, kadar kaj zahtevajo od vlade. Tu ne govorimo o isterskih, štajerskih in koroških poslancih, ki so pravi revčki, zvezani na rokah in nogah po odločno nasprotnih večinah v teh deželnih zborih. Da bode na Goriškem v prihodnje še slabše, kakor doslej, če se bodo slovenski poslanci cepili in gledali se kot pes in maček, ni treba dokazovati. Poglejmo le kakšne sadove rodi imenitno-modra politika v kranjskem deželnem zboru. Te dni so časniki prinesli lakonično poročilo: Realni zakon, sklenjen od slovenskih deželnih poslancev v kranjskem deželnem zboru, ni dobil najvišjega potrdila. Niti z mazincom ni mignil na ta novi udarec po Slovincih noben časnik, niti z besedico ne žugnil zaradi

Polde.

Spisal Francétov.

(Dalje.)

III.

Polde je služil v Poganiškem gradu, ki je stal na čisto nizkem gričku nad trgom; pet minut nisi imel kaj hoditi iz trga do graščine. Notri je stanovala gospa pl. Kraševce, vdova po umrlem majorju, s hčerko Ernestino, katere največje veselje sta bila Hanzi in Luci. Nosila je konjema sladkorja in kruha in prav rada sama vozila, le jezdariti ji mati ni dovolila. Živeli sta mirno, zadovoljno. V nedeljo sta se peljali k maši, ali v lepem vremenu na sprehod. Sicer sta pa samevali doma za zidovjem in le redkokdaj ju je zmotil kak poset.

Na novega leta dan je moral Hanzi sam vleči kočijo. Luci je še šepala in ni smela iz hleva. Polde je bil šel zjutraj k prvi maši, kajti mej drugo mašo je moral paziti na konja, ki ga je postavil v Rebrnikov hlev. Ko mu je vrgel krme, je stopil v Rebrnikovo vežo in sedel ondi na klop.

„Polde le enega konja ima, Mavharjev Cene pa zmiraj še dva.“

Tako je pripel v Rebrnikovo gostilno Mavharjev Cene, najodličnejši tržan, ki je užugal v prebrisanosti, premetenosti in modrosti i samega župana in župnika. Tako vsaj je trdil sam. In kdor ga je poznal natančneje, je moral priznati, da Cene nima slame v glavi. Bil je miroljubnega značaja tako, da bi bil gotovo dosegel spravo na konferenci v Haagu, ko bi ga bili poklicali tja. Z ženo Zefo sta se sicer večkrat pisano gledala in hudobni svet je govoril celo o polenih in metlah, ki so baje letele včasih za bežečim Cenetom. A ta poročila so bila najbrže tako malo resnična, kakor brzovjavke, ki pravijo, da frče burske kroglice za umikajočimi se Angleži.

Pa še eno nasprotnico je imel Cene, mnogo hujšo od Zefe. Ta sovražnica je bila — treznost. Cene ji je napovedal včasih boj kar za teden dnij vkup. Tedaj je hodil v neki sladki, opojni omotici po vasi, vpil, pel, postal zdaj pri tem, zdaj pri onem in mu pripovedoval o „filuzufiji“, o „verzih“, „štimah“, o Herbartu Turjaškem in še o marsičem. Bujna domišljija, vinček in žganje, vse to se je zmešalo in vplivalo na njegove možgane tako, da je bilo njegovo govorjenje visoko, skrivnostno, nedostopno in neumevno navadnim zemljanom. Poslušali so ga, se smejali,

a si mnogokrat zastoj belili glavo, kaj pač utegne to in ono pomeniti.

Mavhar je prisedel k Poldetu, se sklonil k njemu in dejal: „Ne smeš zameriti, Polde. Veš, to so verzi!“

„Kaj bom zameril“, je odgovoril Polde, ki si sicer ni bil razpoložen, poslušati Cenetova modrovanja, a vender ni bil užaljen, ker ga je poznal in je vedel, da zbija nedolžne šale in da ne misli nič žalega.

„Pa se nekako kisló držiš, Polde!“ začne zopet Cene.

„I, kaj se ne bi?“ odvrne Polde, „nimam vzroka, da bi bil vesel.“

„Če ga nimaš, ga boš pa še imel. Veš, življenje je kakor zelje, včasih sladko, včasih kisló.“

„Za me je največkrat kisló“, dé Polde, kojega so Mavharjeve besede silile na smeh.

„I kaj pak! Franco imaš rad, pa ti je odšla v Drago. Pa, veš, tudi jaz sem imel Zefo tako rad, da bi jo bil najrajše snedel, zdaj se pa kesam, da je nisem.“

Polde se je moral smejati svojemu sosedu na klopi v kljub temu, da so ga jezile Franca in Luca in grajska gospodična. Sedela sta do najšte ure in Cene je take zbijal, da bi bil Polde

tega novega neuspeha slovenskih poslancev v odločno slovenski deželi. Ko bi bil mogel „Slov. Narod“ kakó oplaziti samo te preklicane klerikalce, hehej, ali bi grmelo po „Narodu“ s članki in s skovanimi dopisi izpod Grintovcev in iz Suhe Krajine! Tako pa: jezik za zobe! „Rajši s Schwegelnom nego s klerikalci!“ Če sta zmagala Schwegel in Hein — čisto prav! Da se le klerikalci ne bodo na shodih hvalili, da so dosegli uspeh nad našimi ljubljenimi zavezniki v deželni zboru! Veseli tedaj bodimo in molčimo, kajti dosegla je vspeh naša stranka! Kaj pa hočemo? Ali naj napravimo „exodus“, kadar bo vstopil v dvorano na starem strelišču baron Hein, ko mnogo nemških in slovenskih uradnikov podpira našo liberalno stranko in hodi plesat v „Narodni dom“?!... Zato „Narod“ molči!

Tako tepemo, tako ubijamo Slovenci sami sebe vsled svoje nerodne domače politike, o kateri nekateri tepci še danes verjamejo, da je to „narodna“ politika.

„Oblak ne ve in val ne kam.“

Naša politika! Kdo ve zanjo? Sto različnih vprašanj šviga v javnosti; tisoč različnih odgovorov jim odmeva. Kaj bo z zbornico? Kaj je z desnico? Kaj je z južnimi Slovani? ... Tako se ti niza nepregledna vrsta nerešenih nalog, ob katerih lahko mučiš svoj razum brez konca, brez rešitve. Par pojavov je pa vendar tako značilnih, da ob njih lahko razberemo nekaj stalnih sodb.

Liberalna, židovsko-liberalna stranka kriči sedaj v zvezi s socijalnimi demokrati in Wolfovci proti sklepu dolenje-avstrijskega deželne zboru, ki določa dunajskemu mestu nov volilni red. Liberalcem se gre za kožo. Če se vsprejme ta volilni red, je odklenkalo za vse večne čase liberalni nadvladi na Dunaju in v tem je konečno poražena njihova moč tudi v državi. Dunajski krščanski socijalci so jih premagali po dosedanjem volilnem redu; a niso jim vzeli upanja, da ne bi s pomočjo kake rešilne vlade zopet splezali kvišku. To upanje je po novem volilnem redu pokopano. Zato pa vpijejo sedaj kot obsedeni, da bi ostrašili Körberja in ga prisilili, da ne da cesarju v potrdilo omenjenega sklepa. Prešlo je že nekaj dnij, odkar je deželni zbor na Dunaju izvršil svojo nalogo. Körber še čaka. Slaba lastnost! Čim dalje bo odlašal, tem bolj bo zašel v liberalne zanjke in v njih zadržan bo končal svoje ministersko življenje. Deželni zbor se je prilagodil željam, ki jih je izrazila vlada; če sedaj ne predloži Körber volilnega reda v potrjenje, pokaže s tem nepobitno, da je njegova vlada nehala biti nestrankarska, marveč da se je uklonila najpodlejši in najsebičnejši stranki, stranki židovskega liberalstva se izročila za dekle. S tem je tudi pokopana vlada sama.

Če se pa potrdi novi volilni red dunajskega mesta, je razbita nemška vzajemnost. Pomen liberalne stranke, ki bo vsled tega poskušala v opoziciji svojo moč, za vlado in državo pade in nova strankarska zveza se pokaže v državni zbornici. Prva posledica tega dogodka bi bila, da preneha ozir Poljakov na nemške liberalce, naj že bodo ti zastopniki nemških tvorničarjev, ali lahkoživih advokatov, ali dobrih služb potrebnih veleposestnikov. Desnica bi mogla zopet na dan! Zdi se nam, da bi v tem razvoju mogla zazoreti misel splošne volilne pravice.

Körber je na razpotju. Dokler se on ne odloči, ne bo jasnosti. Toliko jasnosti je pa že tudi sedaj, da se v vsi svoji votlosti in hinavščini vidi tako hvalisana nemška vzajemnost, katere se boje vodilni činitelji v državi in kateri na ljubo so žrtvovali Badenija in Thuna in razbili desnico. Ta nemška vzajemnost se je smatrala kot temelj političnim vladnim sistemom; ž njo se je računalo kot z aksiomom in vendar ni družega, nego puhlo sleparstvo. Ali ni bilo že preje prilike, odkriti to dejstvo, razgaliti ničnost te vzajemnosti? Ali prejšnje vlade niso znale, ali niso hotele, ali morda niso smele tega izvršiti? Kdo ve?

Körber sedaj lahko povede državo korak dalje. Če je mož za to in če so tajne ovire zgoraj in spodaj že odstranjene, potem je pot odprta novim, zdravim razmeram. Če pa ni, potem z Bogom!

Drugi pojav, ki se ga hočemo le ob kratkem dotakniti, je češka obstrukcija. Govori se, da bivši finančni minister Kaizl zagovarja radikalen boj tudi proti železničarskim predlogom sedanje vlade.

Kaizlov železniški program poznamo; on hoče ravno z dohodki železnic ozdraviti državne finance. Zato se je upiral za časa svojega ministriovanja drugi železniški zvezi s Trstom. Zdelo se mu je škoda denarja. Za nas je jalova taka finančna politika. Takih bebcev pač ne bo našel nikdo med Slovenci, da bi se protivil železnici, ki gre od Celovca do Trsta po slovenskem ozemlju in ki nam obeta obilo gospodarskih, pa tudi narodnih koristij. Za nas se ni do zdaj nič storilo. Res je, da v našem smislu ni povsem izbrana progá, a tudi ta nam bo gotovo v korist. Zato naj Čehi dobro premislijo, predno izreko odločilno besedo o ti železnici. Ne bomo izlepa dobili ministerskega predsednika in finančnega ministra, ki bi toliko svoto prepuščala našega železniškega vprašanja rešitvi. Treba je porabiti priliko sedaj, ko jo imamo. S polnim prepričanjem pravimo, da bi Čehi grdo plačevali našo doslej popolnoma nesebično zvezo z njimi, ko bi obstruirali tudi proti železniški predlogi. Žalostno bi bilo za nje, ko bi ne mogli češki poslanci svojega ljudstva uveriti, da je v tem slučaju njihova dolžnost, pomagati zanemarjenemu slovanskemu jugu. Upajmo najboljše! Več, nego

upati, ne moremo, ker odločitev ni v naših rokah. Zato pa tudi nimamo mi odgovornosti v sedanjem položaju! In to nas tolaži!

Politiški pregled.

Državni zbor bode zaključil svoje sedanje zasedanje 18. t. m.

Značilna volitev. Pri ožji volitvi v mestni skupini Slany-Kladno je končno vendar prodrl mladočeški kandidat dr. Čelakovsky s 1272 glasovi proti 954 glasom, katere je dobil radikalec Baxa. Veliko število Baxovih glasov je znamenje, da se radikalna struja silno širi mej češkim narodom.

Vojna v južni Afriki. Burski general Cronje je kapituliral pri Modder-riverju. Cronje ni dobil pravočasno pomoči, a premoč oblegajočih ga Angležev je bila prevelika. Deset dnij se je Cronje krepko držal. Cronje je imel po poročilih z Bruselja 10.000 mož. Nasproti mu je stalo 40.000 Angležev. Angleži so vjeli 3000 Burov. Skoro več pa so Angleži v desetdnevem boju baje izgubili svojih mož. Večino topov je Cronje zagrebel. Ostali Buri so Angležem ušli proti Bloemfonteinu, glavnemu mestu Oranje države. Za Bloemfonteinom je zbral burski general Joubert 50.000 mož. Angleži so zopet zasedli Rensburg in Colesburg, angleški general Dundonald pa je prišel v Ladysmith. Da popolnoma premorejo Angleži junaške Bure, bodo imeli pač še veliko opraviti.

Angleška kraljica bode obiskala nemškega cesarja.

Domače novice.

Osebnosti. Umrli je v Gradcu bivši umirovljeni profesor ljubljanskega učiteljskega gosp. Jak. Praedica v starosti 64 let. — Gospod Viktor Saitz iz Kostanjevice je promoviran živinozdravnikom. — Poročil se je realčni suplent v Gorici Ivan Košnik z gđ. Angelo roj. Vavken iz Cerkelj. — V Trebnjem je umrl, zadet od srčne kapi, nadučitelj g. Al. Jerše.

Ljubljanska realka. Naznanili smo že, da cesar ni potrdil realčnega zakona, katerega je sklenil deželni zbor kranjski. S tem cesarjevim odlokom je preprečena za sedaj prememba realčnega zakona, ki je bila na vrsti v dež. zboru že celih 30 let. Slovenski učni jezik je zopet bacnjen pred prag nemške realke, ki stoji v slovenskem središču slovenske dežele. Nemščina ostane absolutna gospodarica na tem učnem zavodu. Baron Hein se je izrazil v seji dež. zbora dne 25. aprila 1899, ko je dež. zbor obravnaval realčni zakon, da bi ministerstvo utegnilo biti uverjeno, da se po slovenskih paralelkah ne da doseči namen realke, namreč, pripravljati dijake za višje strokovne šole. A resnica je ravno nasprotno. Slovencem

skoro pozabil, stopiti na pošto, da vzame, kar je za grajske.

Poštariča mu da nekaj pisem in razglednic in nazadnje še pismo rekoč: „To je pa za Vas“. Polde pogleda in rdečica mu šine v lice. Hitro odide, gre v hlev, se ogleda, jeli sam, potem pa odtrga rob kuverte in bere:

„Preljubi Polde!

Ker vem, da si jezen name, zato ti pošiljam precej danes to-le pismo in te lepo prosim, ne bodi hud name. Ti ne veš, kako težko sem odšla v Drago; pa morala sem proč, pri Kuharjevih ni bilo več obstanka zame. Prihodnji teden je tukaj semenj, te bodo gotovo pustili, da prideš in se vidiva.

Prav lepo te pozdravlja

tvoja Franca.“

Polde je bral, bral in tam okoli srca mu je bilo tako, kakor bi se topil led, kakor bi sijalo tjakaj toplo pomladansko solnce tako prijetno, blagodejno. Že je naznanjalo zvonjenje, da je konec maše in še ni bil zapregel. Hitro vtakne pismo v žep in obrzda konja.

Čez nekoliko dnij je Luci popolnoma ozdravela. Grajska gospa in gospodična sta bili spet dobre volje in sta pustili Poldeta, da je šel na semenj v Drago. „Nabiksal“ je škornje, nasadil

na glavo nov klobuk in jo mahnil po bližnjici v Drago. Na sejmu je kupil Franci najlepše srce, kar jih je mogel dobiti. In ko se mu je prijazno nasmejala ter mu gorko stisnila roko, je bil ves srečen. Kupila mu je tudi odpustek, ki ga je bolje shranil, nego petak, katerega mu je bila dala pred odhodom gospa, da si kupi blaga za novo obleko.

„Povej mi, Franca, zakaj si prav za prav šla stran od Kuharjevih? Po Čatežu se je govorilo, da te je Kuharjev Nace nagovarjal, da njega vzemi! Ko bi jaz vedel, da je res, bi mu že pokazal. Da bi ta švedra meni v zelje hodil!“ Tako se je hudoval Polde.

„Polde, ne verjemi teh čenč! Kaj bo bogati Kuhar snubil dekle!“ je odvrnila Franca. Ta ugovor ga je nekoliko prepričal, da govorica ni bila utemeljena. Franci pa je bilo jako hudo, ker je morala lagati.

Umrli Kuhar je bil eden prvih bogatašev v celem trgu. Svojemu starejšemu sinu je zapustil trdno kmetijo, mlajšemu Nacetu pa prodajalnico, založeno s kmečkimi in gosposkimi klobuki. Oba sinova sta bila že močno priletna. Dokler je živel oče, nista mislila na ženitev. Dekla, ki je bila že mnogo let pri hiši, je kuhala vsem trem. Zdaj pa je bilo treba poiskati si go-

spodinje. Franca, ki je bila prišla pred par leti za drugo dekle, je kaj ugajala Nacetu. Bila je postavna, pametna in spretna. Začel ji je odgovarjati od zakona s Poldetom in nazadnje ji je rekel, naj vzame rajši njega. Franca je osupnila in nekaj dnij se je borila s skušnjavo, ki ji je šepetala: „Glej, bogata Kuharica lahko postaneš, gospo te bodo nazivali. Če vzameš Poldeta, se boš pa na njivi ubijala in žulji te bodo skeleli“. Toda Franca je imela Poldeta prerada. Ljubezen je zmagala in Franca je odrekla Nacetu. Da ji v teh razmerah ni bilo mogoče ostati v službi pri Kuharjevih, je umevno.

Poldetu si ni Franca upala ni ziniti o tem. Poznala ga je, kako je ljubosumen in kako hitro se ujezi. Zato je skušala tudi zdaj, izbiti mu iz glave vsako sumnjo. Vedela je, da se je pripejal Nace na semenj, in začela se je bati, da bi Polde ne izzval kakega prepira z njim. Zato ga je nagovarjala in prosila, naj gre kmalu domov in naj nikari ne poseda po draških krčmah. Izprosila si je dovoljenja, da ga je spremila nekaj časa, in tako je prišel Polde, ki se je razven tega bal zamere pri gospodi, res že k večerji v grad.

(Konec prihodnjic.)

bi se dale z novim realčnim zakonom naravne pravice, prevrgel bi se sistem, ki sedaj zabranjuje mnogim Slovincem zdrav učni napredek na podlagi tujega, nemškega učnega jezika. Ekseleca baron Schwegel in dr. Schaffer, ki imata vsled zveze s Tavčarjem vpliv na politiko na Kranjskem, sta označila v deželni zboru „die Erlassung eines Realschulgesetzes für Krain für nicht nothwendig, in den Verhältnissen nicht begründet und daher für überflüssig.“ Na to stališče se je postavilo ministerstvo, ko je cesarju predlagalo realni zakon za Kranjsko. Tako smo prišli na Kranjskem do lepih razmer: Slovenci v svoji deželi, od zavoda, na katerem se poučuje njihova deca, ne morejo niti zahtevati, da bi ravnatelj znal govoriti oba deželna jezika! Ostale bodo torej še dalje razmere, da se bodo v poročilih slovenski dijaki uvrščali med Nemce, da mnogo učencev ne bode razumelo, kar bo učitelj govoril, in da bode često realka v Ljubljani po svojem germanizatoričnem sestavu torišče čuvstev, ki se ne strinjajo preveč z avstrijsko mislijo. Z realčnim zakonom je odbit tudi pouk hrvatskega jezika na realki, katerega je vsled odločne intervencije od katoliško-narodne strani sprejela slovenska večina dež. zbora kranjskega v prepričanju, da je na jugu države, kjer se govori hrvatski jezik, najpripravniji teren, iskati slovenskim tehnikom bodočnosti. Strastno so se Nemci zadirali tudi v določbo, da naj bi se šolska spričevala izdajala v obeh deželnih jezikih. Ugodilo se jim je. Baron Hein se je v dež. zboru postavil na stališče, da si šolska oblast ne pusti jemati pravice, določiti učni jezik v onih zavodih, katere ona popolnoma ali večinoma vzdržuje. Upravni odsek dež. zbora je imel pred očmi temeljni državni zakon, ki pravi: „Die Gesetzgebung über die Realschulen ist den Landtagen vorbehalten.“ Tukaj zakon ne dela nobene izjeme glede ene ali druge točke ali predmeta. In zato je bil upravni odsek uverjen, da spada določba o učnem jeziku v ta zakon in to tem bolj, ker je n. pr. v zakonu za Nižje avstrijsko direktno določeno, v katerem jeziku se sme poučevati na nižjeavstrijskih realkah. Vlada je 15. avgusta l. 1890 sama pisala deželni odboru, „da bi bilo mogoče, jezikovne razmere na realki urediti, ako bi deželni zbor sklenil zakon, ki bi dal temelj za jezikovno naredbo.“ Z odklonitvijo realčnega zakona postavilo se je pa Slovence na stališče barona Heina, da se po slovenskih paralelkah ne da doseči namen realke! Ta udarec od zgoraj v patrijotični naš narod nas je prav krepko zadela. Da se nas gori toliko respektuje, je pa krivo to, da se nemškemu elementu na Kranjskem tolika važnost pripisuje od izvestne slovenske strani. Tako je vedno odločilna nemška beseda, odločilna Schwegeljeva pamet, katero dr. Tavčar tako silno preslavlja!

Javno predavanje. V sredo 28. februarja je predaval v „Katoliškem Domu“ gosp. Evgen Lampe o tehničnem napredku prometnih sredstev v 18. stoletju. Razložil je težavne pošiljave na poti po slabih cestah s še slabšimi vozovi v začetku tega stoletja in potem napredek železnic, parobrodov, avtomobilov, telefonov, telegrafov in bicikljev. Prihodnje sredo se nadaljuje predavanje o napredku obrti, kapitalizma in beraštva.

Ljubljanski frakarji pred sodiščem. Danes pričujemo poročilo o obravnavi, ki je prala čast ljubljanskih frakarjev. Ugodimo s tem ljubljanskemu občinstvu, ki se zelo zanima za to zadevo.

Slovensko razumništvo opozarjamo na postne govore kanonika dr. Fr. Lampeta. Govori so vsak četrtek ob 6. uri zvečer in jako lepi.

Srečna Ljubljana! „Slov. Narod“ poln navdušenja o kolosalnem napredku v Ljubljani poroča nastopno: „V minulem predpustu je bilo vladanje princa Karnevala prav izredno, razbrzdano razkošno; plesalo se ni v Ljubljani že več let toliko, kakor letošnjo zimo, in društva so uprav tekmovala med seboj, čegav arrangement bode originalnejši, elegantnejši in senzacionalnejši. In to tekmovanje nam je naklonilo troje maskarad, katerih vsaka za se

je bila docela posrečena in imenitno vprizorjena.“ — Da, delala so društva kurentu na čast za žive in mrtve! Ali je pa modro, ljudi takó goniti na potratne plesne baš v Ljubljani? Prihodnje leto bomo pisali 1901! — Čemu kazati razbrzdano razkošnost? Nemška zastavljavnica je dobila zadnji čas nebroj koles in šivilnih strojev, nekdo je pritresel tja še celo svoj „matrac“, da je mogel na ples! Srečna Ljubljana!

Dr. Tavčar pred porotniki. Dne 7. t. m. bode stal šefredakter „Slov. Naroda“ dr. Tavčar pred ljubljanskimi porotniki. Toži ga vipaski dekan g. Erjavec radi častikraja.

Slovenska gimnazija v Ptuj. Po Spodnjem Štajarskem se je začelo gibanje, da se v Ptuj ustanovi slovenska gimnazija. Uredba sedanje nemške gimnazije v Ptuj je neznosna za nas Slovence.

„Domoljub“ piše: „Liberalci sedaj v svojem listu „Slovenskem Narodu“ tajé vse nauke, ka toliške cerkve. Pravijo, da so vse vere jednake (tudi turška in ajdovska), tajé brezmadežno spočetje blažene Device, zaničujejo svete obrede, obrekujejo vse od papeža do zadnjega kapelana. Najbolj žalostno je pa to, da so pristaši tega lista možje, ki so zato plačani, da vzgajajo mladino. Liberalna mladina je sedaj večinoma tako izprijena, da od nje slovensko ljudstvo nima upati kaj dobrega. Temu je veliko krivo domače življenje ljubljanskih liberalcev, v katerem gine zakonska zvestoba in domača pobožnost. Podli list „Slovenski Narod“ dajejo v roke otrokom že v nežni mladosti, da se ob njem pobujajo in izpridijo. Zato se pa že med mladimi ljudmi kažejo nasledki nesramnega življenja v vedno hujši in očitnejši luči. Bodi za enkrat dovolj prahu in pepela! Slovensko ljudstvo! Snuj si društva, poštena društva za pouk in gospodarstvo, onim pa, ki so izprijeni od liberalnih naukov, nikar ne zaupaj, ampak se jih otresi in osvobodi!“

Romanje v Rim. V Gorici se je osnoval poseben odbor, ki popelje Goričane pred sv. očeta. V raznih slovenskih časopisih se je že omenilo, da bi razcepljenost Slovencev pri romanju v Rim ne bila umesta. Merodajni krogi naj bi torej vplivali, da slovenski romarji popotujejo skupno v Rim in se sv. očetu poklonijo kot zastopniki slovenskega naroda. Upamo, da se bode to tudi v Gorici uvaževalo. Hrvatje bodo šli baje skupno v Rim, zakaj bi tega Slovincem ne bilo mogoče? Čujemo, da o tej priliki izroči sv. očetu adresu tudi slovensko delavstvo.

„Nemaš slovenski!“ v Ljubljani. Slovenec g. Hafner je restavrater na južnem kolodvoru v Ljubljani. Precej predrzno je, da si upa v Ljubljani, v restavraciji, katera je od strani Slovencev vedno dobro obiskana, imeti natakarije, ki ne razumejo slovenski. Arogantno kličejo ti natakariji gostom, ki zahtevajo slovenske postrežbe: „Nemaš slovenski!“ Nedavno bi jo bil natakari radi brezmejne arogance skoro skupil. Ko bi se v kakem nemškem mestu tako pometalo z ljudmi, bi se že bili zgenili odločujoči krogi dotičnega mesta in s primernim pritiskom odpravili nečastni položaj. Imenom slovenskega potujočega občinstva zahtevamo v restavraciji južnega kolodvora v Ljubljani slovenske postrežbe!

Nemškonacijonalni „parlament“ v Gradcu. Občinski svet graški je na predlog dr. Neckermannna pozval štajarske nemške poslance, naj se ne strašijo nobenih sredstev, da preprečijo imenovanje slovenskega dež. šolskega nadzornika za Spodnjo Štajarsko, in naj delujejo odločno za nerazdeljivost dežele. Obč. svetnik Peupelmann je stavil predlog, naj Gradec dobi „Bursko ulico“.

Lavantinska škofija se nikakor ne more povspeti do slovenskega imenika župnij in duhovnikov ter škofijskega zakonika v slovenskem jeziku. Ako rečenega res ne more izdajati v slovenskem, naj pa izdaja v latinskem jeziku, saj je oboje namenjeno poglavitno le slovenski katoliški duhovščini! Sicer pa so se duhovniki s ponižno prošnjo že večkrat oglašili pri pastoralnih konferencijah za slovenski šematizem in zakonik — a na taka opravičena oglašanja in

take ponižne prošnje ni odgovora, kaj še celo uslišanja.

Ravnopravnost Slovencev. Med novoimenovanimi štajarskimi c. kr. konservatorji ni nobenega Slovenca.

Iz Selške doline se nam piše: V „Slov. Narodu“ z dne 18. svečana t. l. ponuja k. (kramar) N. (nevesekdo) v svoji imenitni štacuni polno svetov gospodarski organizaciji naše doline. Odgovor mu: Ne kupimo! Prodajte svojim ljudem! Taka firma ima preležano judovsko robo. Radovednež vpraša: Čegava je ta štacuna? Ali je tistega, ki zmiraj frči? Ali je tistega, čigar čevlji so tako imenitni, da jih voditelji gosp. zadrug niso vredni odvezati? Ali more biti tistega, o katerem se prerokuje, da bode po Slovincih hodil? Ali je morebiti tistega, ki je prišel s culico in še tisto zastavil? — Ne bojimo se vraga, dokler ga ni.

Drobne novice. Slovenski ključavničar v Celju g. Ivan Rebek je izumil nov aparat za streljanje proti toči. — Nemško šolo dobe v Pekrah pri Mariboru. Protest nekaterih občin na upravno sodišče je bil zaman. — Porotna zasedanja v Gorici se letos prično 7. marca. — V Polšniku je kokoš oprasnila 83letno Heleno Merzel. Kri se je zastrupila in Merzel je v enem tednu umrla. — Za občinske volitve v Trstu se je iz slovenske okolice tržaške priglasilo 500 reklamacij. V mestu so bili Slovenci bolj zaspiani. — Graški mizarji ustanavljajo združeno prodajalnico pohištva. Tako bodo uspešno tekmovali z velikimi založniki pohištva. In naši domači mizarji? Ti spe! — Cesar je pomilostil pet kaznjenk v Begunjah. — Blaž Ravnik je povedal, da mu je dal pilo, katera mu je pomagala pri bagu, trgovski pomočnik Grandesso, ki je sedaj na Žabjaku, kjer ga rabijo za pisarja. Ravnik ga je izdal, ker se mu je obljubil „čik“!

Županom občine Trojane je bil izvoljen dne 22. februarja obče priljubljeni in od vseh št. Gotardčanov in Čemšeničanov spoštovani gosp. Fran Cukjati, posestnik v št. Gotardu. Svetovalci so pa gg.: V. Kolenc in A. Benko iz Čemšenika ter F. Konšek in A. Novak iz Trojan.

Prešernova slavnost na Dunaju. Pod protektoratom Jana grofa Harracha priredé po inicijativi „Slovenije“ slovanska dunajska akad. društva: češko „akademický spolek“ bolgarski „Българин“ rus. „Буковина“, slov. „Slovenija“ srb. „Зора“ in hrv. „Zvonimir“ v spomin stoletnice rojstva slovenskega pesnika Franceta Prešerna slavnosten koncert. Iz posebne prijaznosti so obljubili sodelovanje: gospica Dragica Kovačević, dvorni operni pevec gospod Fran Naval, virtuos na gosli gospod Karol Jeraj, „Slovansko pevsko društvo“, tamburaški zbor „Zvonimira“ ter pevski zbor „Slovenije“. Koncert bode dne 7. marca v koncertni dvorani „Ronacher“, I., Schellinggasse 4. Začetek ob 8. uri zvečer.

Ljubljanske novice. Z gradnjo justičnega poslopja prično prihodnji mesec — Ponesrečil se je v Binderjevi delavnici neki Eržen. Zlomil si je roko. Pri Mallyju pa se je ponesrečil strojar Jakob Vrhovec. — Učenec pri tukajšnjem trgovcu Jebačinu je svojemu gospodarju kradel. Ko so ga dobili pri tatvini, je skočil iz tretjega nastropja na cesto in se močno poškodoval. — Porotne obravnave v Ljubljani se prično v Ljubljani dne 5. marca.

Siromaku dr. Staniču je dunajska sodnija za eno samo malo pravdo ugotovila zaslužka nad 1800 kron. No, za lakotjo ta advokat ne bo umrl! „Ta „bera“ naj se odpravi, katero imajo advokati in notarji; je nad vse huda“, je rekel po pravici nedavno neki gorenjski kmet.

Cigan Simon Held je bil danes zjutraj v Novem Mestu obešen.

Zmirom lepše! Slavno uredništvo! Z ozirom na § 19 tiskovnega zakona in sklep podpisanega krajnega šolskega sveta z dne 11. t. m. prosimo, da v prihodnji številki Vašega lista, glede na notico: „Zmirom lepše“ z dne 3. t. m. št. 5 sprejmete sledeči popravek: Ni res, da ima učitelj v Bočni nov evangelij in nalog, da ni treba več pred poukom in po pouku v šoli mo-

liti; res pa je, da isti učitelj vže nad dvajset let tukajšnje šolsko mladino povsem hvalevredno podučuje. Krajni šolski svet Bočna, dne 15. svečana 1900. Načelnik: Ivan Pevec. Krajni šolski ogleda: Ivan Purnat.

„Slovensko planinsko društvo“ priredi zabavni večer danes ob 8. uri zvečer v mali čitalniški dvorani v „Narodnem domu“. Predaval bode gospod notar Ivan Plantan o Stockholmu in Kopenhagnu. Pristop imajo društveniki in vpeljani gostje.

„Občinski zakon za Kranjsko“ je izšel, 4. natis, 1. zvezka knjige „Ročna izdaja zakonov in ukazov za Kranjsko“, ki obsega občinski red in občinski volilni red za Kranjsko in druge dotične zakone, izdal deželni tajnik J. Pfeifer, natisnil in založil A. Klein & Co. V tem zvezku so pregledno urejena zdaj veljavna določila mnogokrat spremenjenega občinskega zakona. Zvezku je pridejan natančno izdelan register.

Poročila se je pretekli teden gospica Franca Dermastia, iz znane ljubljanske družine z g. Jurijem Polenšekom, sodnim pristavom v Vipavi. Čestitamo!

Kaplan Eferl z Rečice je poslal v sinočni „Slov. Narod“ popravek, ki se jako prilega „Kutnogorskim epistolam“. Aškerc ga je bil vesel.

Iz državnega zbora.

(Izvirno poročilo.)

Dunaj, dne 26. februarja 1900.

Zadnja seja v petek se je končala z burnim nastopom socijalnih demokratov proti govoru ministra Giovanellija. Vsled tega se je zbralo v ponedeljek veliko ljudstva pred zbornico, da bi slišalo, kako se bo stvar razvila. A prišlo je drugače, kakor se je pričakovalo. Zbornični predsednik je takoj po otvoritvi seje grajal nekatere surovosti v zadnji seji in je konečno poklical poslanca Steinerja, kateri je imenoval zborniške poslance lopove, k redu. S tem je bila stvar končana.

Zbornica je potem odklonila predlog Zellerja, da se takoj prične razprava o premogarski stavki, in nadaljevala se je razprava o zakonu vojaških novincev. Mladočeh Hořica je grajal, da morajo častniki v Pragi hoditi v nemško kazino, da jim je pa prepovedano, obiskovati češka društva. Govoril je o znanem „zde-vprašanju“ in zavračal Türkovo ponudbo, da bi Schönererjeva frakcija podpirala češko obstrukcijo.

Dalmatinec Biankini je želel, da bi se skrajšal čas službovanja pri mornarici na 3 leta, in je grajal germanizatorični namen vlade pri mornarici.

Poljak pl. Gniewosz je zavračal predgovornika, v kolikor sta napadala krono, odgovarjal Türku, ki zahteva državni nemški jezik zaradi tega, da bi vojaki naučili se zglaševati se s „Hier!“ rekoč, da se Slovan rad priuči nemškemu jeziku, da pa ta jezik odločno odklanja kot državni jezik.

Čeh Doležal je izjavil v imenu češke delegacije, da Čehi nočejo imeti nikake zveze z nemškimi nacijonalci, kateri jim ponujajo svojo pomoč pri obstrukciji, kajti Čeh se ne druži z ljudmi, kateri na Dunaju prirejajo Bismarku protiaustrijske slavnosti, kateri po noči na ulici roparski napadajo Čehe.

Po tem govoru se je odkazala predloga glede vojaških novincev dotičnemu odseku in se je pričela razprava o nujnostnih predlogih zaradi premogarske stavke.

Prvi je nastopil Čeh Slama, kritikujoč Giovanellijevo izjavo v zadnji seji, za njim je pa poskušal ministerski predsednik dr. pl. Körber omiliti Giovanellijevo izjavo ter je obljubil, da bo vlada dejanjsko podpirala delovanje dotičnega odseka.

Krščanski socijalist Axman je povdarjal, da je zahteva premogarjev, naj se jim privoli le 8 ur dela na dan, kulturnega pomena, kajti kdor je videl, kako delo da izvršuje tak človek pod zemljo, brez solnca in zraka, se je prepričal, da človeško truplo ne prenaša večjega dela in da kdor več zahteva, ta greši na človeštvu samem. Na mednarodnem delavskem kongresu v Cirihu, kjer so se sešli socijalni politiki celega

sveta, se je že sklenilo, da naj se vpelje 8 urno delo pri rudokopih. Govornik je bičal nadalje pridobitno stališče židov podjetnikov in zahteval od vlade, da uporablja svojo moč nasproti železnicam, da se premog ne podraži konsumentom. Ako pa vlada ne more postavnim potom tega doseči, naj pa sekvestrira premogokope in dela sama v interesu državljanov.

Dr. Gross je želel, da bi vsi nujnostni predlogi glede premogarske stavke brez razprave prišli v roke dotičnemu odseku Türk je zahteval 8 urno delo za premogokope. Leopold Steiner pa, da se sestavi parlamentarna komisija, ki bo preiskavala uzroke premogarske stavke.

Seja je bila končana ob 10. uri 30 minut po noči.

* * *

Dunaj, dne 27. februarja 1900.

Seja je bila mirna in je spominjala na one čase, ko parlament še ni poznal obstrukcije. Nadaljevala se je razprava o premogarski stavki.

Poslanec dr. pl. Demel je zagovarjal vlado in lastnike premogokopov in izjavil ob silni nevolji, da je ni vlade, ki bi skrbela bolj kot avstrijska za delavce. Ta moč je trdil, da se delavcem še tudi ne godi tako slabo. Po dotičnih izkazih zasluži baje delavec do 23. leta 500 do 600 gld. na leto in, če je oženjen in ima otroke, se mu godi še bolje. Oče zasluži 600 gld., sin 180 gld., hčerka tudi toliko, tako da ima družina dohodka do 1180 gld. Ta vsota je pa taka, da nadkriljuje dohodke drugih stanov iste vrste. Ko je Demel končal ta svoja zavijanja, je poslanec Cinger odgovarjal predgovorniku in pjasnjeval kot star rudokop iz lastnega prepričanja razmere rudokopov ter njih težnje prav drastično. Dr. pl. Koschman se je sramoval govora posl. dr. Demla in je prišel koncem govora do izjave, da se ozira v Avstriji pri nastavljenju poljedelskega ministra bolj na dobro srce dotične osebe, kakor na nje strokovno izobraženost. Govornik je zahteval tudi ustanovitev stalnega rabsodišča za rudokope. Poslanec Roser je pozivljal vlado, da prepreči izkoriščanje državljanov po lastnikih premogokopov in da nadzoruje ta podjetja.

Glavni govornik Nemeč dr. Schücker dejal je, naj se zbornica ne prenašli pri določitvi delavnega časa. Treba je stvar natančno preiskavati, zaslišati interesente in zvedence in potem šele določiti za vsaki slučaj posebej, kar je prav. Nikakor pa ne gre kar za vsa podjetja določiti enaki delavski čas.

Nasprotni glavni govornik Čeh Kaftan je predlagal, naj prevzame premogokope vlada, ali pa dotična dežela. S tem bo pomagano državljanom in delavcem. Dosedanji lastniki premogokopov pa naj se zadovoljijo s tem, kar so dosedaj iz ljudstva izsesali.

Po tem govoru je sprejela zbornica soglasno nujnost premogarskim predlogom in določila, da mora socijalno-politični odsek poročati o teh predlogih do 12. marca t. l.

Koncem seje je prijavil zbornični predsednik dr. pl. Fuchs, da bo volila zbornica v ponedeljek 5. t. m. prvega podpredsednika.

* * *

Dunaj dne 1. marca 1900.

V današnji seji se je pričela razprava o vladni programatični izjavi. Vpisanih je nad 50 govornikov in žreb določa, kdaj govori eden ali drugi.

Razpravo je pričel poslanec dr. pl. Grabmayr (ustavovorni veleposestnik) s pravcato himno na sedanjo vlado, ki stoji nad strankami in koje program mu je popolnoma zadostil, ker obdeluje vstrajno politiko in gospodarski razvoj države. Češko-nemška pogajanja pa kažejo, da hoče vlada tudi po prijavljenem programu delati in zatoraj jej ustavoverno veleposestvo popolnoma zaupa.

Čeh dr. pl. Placek je pripovedoval, da je njegova stranka sicer proti vsaki obstrukciji, da pa mora vendar le za ta pripomoček prijeti in to vsled tega, ker se je bati nemške radikalne obstrukcije. Čehi so razžaljeni in zahtevajo zadoščanja, ker jim ga pa sedanja vlada ne more

dati, jej Čehi tudi ne zaupajo. Dr. Pergelt nemški naprednjak, pravi, da bo počakal, kaj bo vlada storila. Po dejanjih vlade bo njegova stranka uredila postopanje proti vladi. To dejanje pa naj se kaže v tem, da se vpelje nemški jezik v celi Avstriji kot občevalni jezik. Posl. Prade, nemška ljudska stranka, pa je zahteval, da vlada vpelje nemški jezik kot državni jezik, in ako se to zgodi, bo njegova stranka vladi zapala in jo podpirala. Poslanec pl. Wassilko, pripovedoval je kako se v Bukovini godi. Tožil je, da bodo Ruteni popolnoma propadli, ako jih vlada ne štiti proti Rumunom. Vdal se je s svojo strančičo brezpogojno vladi.

Predsednik je prekinil po tem govoru razpravo o vladnem programu in Čeh dr. Dvořak je utemeljeval svoj nujnostni predlog, da se odstrani cesarski dekret iz leta 1854. in stvari novi zakon, ki bo vodilo policijskemu postopanju. Po dozdanjem zakonu se godi preveč krivic državljanom, kar govornik po posamnih slučajih dokazuje. Ministerski predsednik dr. pl. Körber uvideva, da zakon z l. 1845. ni več prikladen sedanjim razmeram in obljubi, da si bo vlada prizadevala predložiti načrt o novem zakonu zbornici. Ta izjava se je občno odbravala.

Predsednik je zaključil po 5. uri sejo.

* * *

Dunaj, dne 2. marca 1900.

Seja se je pričela z odgovorom ministrov Hartla in Witteka na interpelacije in potem se je nadaljevala razprava o ministerskem programu.

Poslanec Wolf je napadel okrajne glavarje in ministra Giovanellija, dokazoval, da je nemogoče s sedanjim ministrom izhajati in zahteval nemški državni jezik. Za Wolfom je bil vpisan Slovenec dr. Ferjančič, a temu se je zazdelo v zadnjem trenutku primerno oddati svoje ugodno mesto Čehu dr. Stranskyju, in to v zadoščanje parlamentu, kajti dr. Stransky je goril živahno, polno temperamenta in navdušenja, in provokatorično, kar je veliko množico poslušalcev Nemcev in Slovanov zabavalo. Napadel je dr. pl. Grabmayerja rekoč, da je vlada njegov govor naročila, napadel je ministerskega predsednika dr. pl. Körberja in njegov orjaški program, in je končno izjavil, da češki minister dr. Režek ni minister češkega naroda, marveč vladni mož s katerim hoče vlada slepiti občinstvo. V tem smislu je nadaljeval in končal dr. Stransky svoj govor ob pritrdjevanji svojih rojakov in somišljenikov in pokazal s tem, da Čehi ne poznajo „sprave“, marveč da hočejo boj.

Govoril je na to Slovenec dr. Gregorec, ki je kritikoval, da nimamo južni Slovani nobenega svojega zaupnika v ministerstvu ter govoril o minoritetnih šolah in za splošno jednako, direktno volilno pravico.

Raznim govornikom je odgovarjal minister Körber. Wolfu je dejal, da bi tudi najsvobodnejša država izgnala tuje agitatorje, ki bi iz drugih držav prišli hnjskat ljudstvo.

Danes v soboto se seja nadaljuje.

Položaj je danes tak, da je desnica še združena. Danes se je sešla parlamentarna komisija, da se razgovori o volitvi prvega zborničnega podpredsednika. To dejstvo je razveselilo vse stranke desnice — a levica je osupnena, ker njena edina želja je, desnico razbiti.

Razne stvari.

Sv. oče Leon XIII. je včeraj dopolnil svoje 90 leto. Bog še dokaj let ohrani „luč z neba“!

Za Strossmajerjev zlati jubilej bode izdal krasno spomeniško knjigo vrhbosenski kapitelj. Nadškof dr. Josip Stadler je povabil v „Vrhbosni“ vse duhovnike svoje škofije k sodelovanju. „Spomenica“ bode obsegala v posebnem oddelku zgodovino katoliške cerkve v Bosni in Hercegovini. Okrašena bo knjiga z ilustracijami. Vrhbosenski kanonik dr. Ivan Šarić je šel za omenjeni članek preiskat škofijski arhiv v Djakovu.

Krvnikom na Dunaju je imenovan Jožef Lang. Prosilcev je bilo 18. Lang je izboren telovadec, v navadnem življenju pa je bil točaj kave ter je večkrat prostovoljno že pomagal pri obešanjih. Danes je Lang v Novem Mestu.

Napad Luchenija na nadzornika jetnišnice Perrinija v Genevi. Predzadnje nedeljo sta ubežala dva jetnika iz jetnišnice v Genevi, kjer je zaprt tudi morilec naše cesarice Lucheni. Vsled tega se je poostrija ječa vsem jetnikom ter se je začelo strožje paziti na nje. Nekoliko tega poostrenje zadelo je tudi Luchenija in sicer je odredil nadzornik jetnišnice Perrini, da bo dobival Lucheni odslej samo eno knjigo na teden za čitanje. Lucheni je bil s to novotarijo nezadovoljen in je prosil, da ga odvedejo k nadzorniku, da se mu pritoži. To so storili, ali nadzornik mu je povedal, da mu za sedaj ne more pomagati. Na to so Luchenija odpeljali v celico. Tam je postal jako nemiren in nevoljen. Čez nekaj časa je naprosil stražarje, da ga zopet popeljejo k nadzorniku. Tu je začel Lucheni skoro zahtevati od njega, da mu dovoli več knjig na teden. Nadzornik ga je ostro zavrnil ter mu odgovoril, da ostane pri tem, kar je odredil. Nato je obrnil hrbet Lucheniju. Lucheni pa je vskliknil: „Gospod nadzornik, Vi bodete obžalovali to.“ Na te besede se nadzornik zopet naglo obrne proti Lucheniju — a Lucheni je v tem hipu zamahnil proti njemu z desnico, v kateri je držal neko orodje. Nadzornik se umakne naglo ter še pravočasno, da ga ni Lucheni zadel. Potem popa le Luchenija in med njima se je vnel hud boj. Stražarji, ki so stali pred vratmi, so začuli ropot v sobi in so pritekli nadzorniku na pomoč, ter so uklenili Luchenija. Odpeljali so ga v podzemeljsko temno celico, iz katere sme le vsak tretji dan nekoliko na zrak.

GLASNIK.

Raj socijalnih demokratov.

Z mokraskimi barvami naslikal dr. I. Ž.

(Dalje.)

c) Pot do revolucije.

Socijalni demokratje širijo svoje nauke vztrajno in po gotovem načrtu. Najuspešnejše njihovo sredstvo za agitacijo je brezobzirna in pristranska kritika sedanjih razmer. In ko bi grajali samo to, kar je res graje vredno! Sedanje družabne razmere so v istini nezdrave in žalostne. Mnogo napak in globokih ran opazamo in čutimo na telesu človeške družbe v vseh državah. A socijalni demokratje marsikaj pretiravajo ter opisujejo in slikajo človeško družbo kot bolnika, kateremu ni več pomoči ni nobenega zdravila. Vse jim je gnilo in izprijeno do korena; vse je preživelo in mora propasti. Nerazsodnemu človeku vtepajo v glavo, da se je vse zaklelo proti delavcu in da drugi stanovi nimajo drugega posla, nego da izkoriščajo in zatirajo delavca. Tako polagoma vlivajo srd in sovraštvo, zavist in strast v človeška srca. Trezne in stvarne kritike ne najdemo v socijalno-demokratskih spisih. „Ljudstvo je tovarni osel bogatinov in mogočnežev, lenuhov in pijavk“, uči mokraski katekizem.

Liebknicht trdi: „Kdor največ dela, ima najmanj; kdor malo ali nič ne dela, ima mnogo, ker morajo drugi delati zanj. Revščina je za delavce, obilnost za lenuhe.“

To je žalibog večkrat res, a vsi bogatini vendar niso samo troti med bučelami; istotako srečavamo po ulicah in cestah ob belem dnevno mnogo lenuhov in postopačev, ki računajo na dobra srca.

Socijalni demokratje pa so vrgli svoje mreže tudi na kmete, male obrtnike in trgovce, katerim obetajo raj na zemlji. In čujte! Pravi socijalni demokratje hočejo in zahtevajo, da propadejo ti stanovi. Oni nočejo odstraniti proletarijata, ampak še pomnožiti število nemaničev, množice svojih armad. Le tako upajo dobiti večino prebivalstva na svojo stran in s tem tudi oblast.

Ko so l. 1893 v Koloniji razpravljali o zavarovanju delavcev, bila je debata jako suhoparna. In v zapisniku tega shoda čitamo: „Da bi odstranili napake sedanje družbe, to se nikakor ne strinja z načeli socijalne demokracije!“ Kmetski stan mora propasti. To je evangelij socijalnih demokratov. V Frankobrodu so na shodu l. 1894.

izvolili posebno komisijo, da izdela agrarni program. A ta program so drugo leto v Vratislavi zavrgli, ker „bi kmetu pomagal in utrdil zasebno lastnino“. Vsi člani komisije so bili konečno tega mnenja, da mora kmet polagoma zgubiti svoje zemljišče. V zapisniku stoji na strani 125: „Nobenega povoda nimamo, da bi vzdrževali kmetski stan“.

Ravno tako prepusté socijalni demokratje rokodelce propadu. Na shodu v Koloniji so „proroki“ izjavili: „Rokodelca in malega obrtnika ne rešijo srednjeveški mazači s svojimi cehi in zadrugami, ampak le jasno spoznanje, da vzpričo hitrega razvoja človeške družbe morata propasti rokodelstvo in mali obrt“.

In na shodu v Vratislavi so izjavili: „Mi hočemo seveda tudi malega posestnika pridobiti, toda le s tem, ako ga prepričamo, da kot posestnik nima bodočnosti, in da le nemaniči imajo bodočnost“.

In to bodočnost je treba pripravljati z neprestano agitacijo in brezobzirno grajo sedanjih razmer. Da pa vojaki ne omagajo, in da hitro rastejo množice socijalnih demokratov, treba jim je začasne pomoči in varstva. To varstvo pa je za sedaj le potrebno zlo, sredstvo v dosego konečnih namenov. Tako so na shodu v Hali sklenili: „Socijalna demokracija, ki hoče temeljito predrugačiti sedanji družabni red in ki je ravno zato revolucijska stranka, prav dobro vé, da svojih namenov ne doseže z zakonitim zavarovanjem delavstva. Vemo pa tudi, da mnogo preje dosežemo svoje namene, ako priborimo boljše življenjske razmere za vojake, ki bodo v boju za prostost človeštva storili svojo dolžnost. To pa se bode zgodilo, ako z zakoni v varstvo delavstva omejimo slabe vplive sedanjega družabnega reda“.

Vsi zakoni, vse naredbe v varstvo delavskih stanov imajo torej le agitacijske namene.

Delavske drobtine.

Trgovinski minister Giovanelli je v 35. seji državnega zbora dne 23. februarja podal svoj socijalni načrt glede osemurnega dela po rudnikih. Vsak pametni človek bi mislil, da imajo ljudje, katerih naloga je nadzorovati in tudi vrejevati razmerje med rudokopi in rudniki, vsaj nekoliko socijalne misli v svojih glavah. Toda minister Giovanelli je jasno pokazal, da so mu delavske razmere toliko znane, kot zajcu boben. Izjavil je, da je vprašanje osemurnega delavnika treba še le študirati. Naše mnenje je, da je zahteva rudarjev za osemurni delavni čas tako zrela in tako premišljena, da je vsako nadaljno razmišljanje o tem samo zlobno zavlačanje izvršitve osemurnega delavnika. Delavstvo, ki se z najskrajnejšimi sredstvi bori za to, ono pač dobro vé, da je vse, kar presega osemurni delavnik, samo tlaka nenasitnim židovskim milijonarjem. Žalostno, da tega ne vé minister, ki se prišteva baje kat. somišljenikom. Židovski posestniki rudnikov si pač niso mogli dobiti boljšega zagovornika in brez dvojbe so si meli veselja roke in spili v ta namen cele skladovnice šampanjca. Edina tolažba pri takih izjavah za delavstvo je skupna stanovska zavest in pa, da Giovanelli ni govoril v imenu cele vlade, kar je tudi predsednik ministerstva priznal. Osemurni delavnik je jeden glavnih postulatov vsega delavstva, katerega si bode isto izvojevalo vkljub vsem zaprekam. Da je pa pri rudokopih in tovarnah posebna potreba, skrajšanje delavnega časa, pričajo najbolj blede obrazi delavcev in razne bolezni, posebno jetika, ki jo pospešujejo slabe zdravstvene razmere pri podjetjih. Kdor še danes tega noče videti, kdor se še ni vglobil vsaj toliko v socijalno vprašanje, da bi mu bilo zdravje in blagostanje onih, ki tvorijo bogastvo s svojim delom, vsaj nekoliko pri srcu, naj nikar ne hodi na solnce!

Slovensko delavsko stavbeno društvo je imelo v nedeljo 25. febr. svoj redni občni zbor. Predsednik dr. Janežič je otvoril zborovanje ob 10. uri dopoldne. V svojem govoru je narisal težkoče, s katerimi se je moralo boriti društvo, da je doseglo svoj namen. Priporočal je članom slogo, ki je vsakemu društvu za pro-

speh potrebna. Gostinčar je podal poročilo o društvenem delovanju v pretečenem letu, iz katerega je razvidno, da je imelo društvo 97 članov in je zidalo 26 hiš. Vseh izgotovljenih hiš ima društvo 35. Ziller je poročal o društvenem računskem zaključku in denarnem prometu. Podal je natančni podrobni račun, iz katerega je razvidno, da je imelo društvo 72.436 K 78 vin. dohodkov in po odbitku preostanka v blagajni 72.265 K 78 vin. stroškov. Društvena aktiva znašajo 125.368 K 10 vin. pasiva pa po odbitku čistega dobička 124.856 K 64 vin. Čisti dobiček znaša 511 K 46 vin. Poročilo tajnikovo in računski zaključek se je vsprejelo soglasno. V ravnateljstvo so bili izvoljeni: Jos. Gostinčar in Alojzij Trtnik odbornika, Jos. Sedmak in dr. Ig. Žitnik kontrolorja, Klun Ljudevit, Komar Ivan in Škof Anton, pregledniki računov. V razsodišče so bili soglasno voljeni: dr. J. E. Krek, Jos. Oblak, J. Marinko, Ivan Rakovec in Alojzij Luknar. Premenila so se tudi v nekaterih točkah pravila. Pritožba nekega člana zaradi prepovedi točenja žganja v od društva zidani hiši, se je z veliko večino odklonila. Tako se je izvršil občni zbor mirno in častno za društvo. Dal Bog, da bi tudi člani znali varovati ugled društva na vse strani!

Katoliško društvo rokodel. pomočnikov v Ljubljani sme s ponosom zreti na predpustno veselico, katero je v nedeljo, 25. m. m., priredilo svojim članom in prijateljem društva. Prostorno dvorano je občinstvo napolnilo do zadnjega kotička. Pod spretnim vodstvom strokovnjaka g. pevovodje Al. Sachsa so pevci najprej zapeli krasno Volaričevo skladbo „Domovina“. Gg. pevci so do dna prodrli v globino te prelepe kompozicije in za to so prav častno rešili svojo nalogo. Takoj nato je zadonel po dvorani mogočni Ipavčev zbor „Kdo je mar?“ Tudi ta težavni zbor so gg. pevci proizvajali prav precizno in zato tudi želi obilo pohvale. Za to točko je prišel komični kuplet „Copatar“. To vam je bilo smeha, ko je „copatar“, g. Ložar, navajal najvažnejše dogodke iz svojega „copatarskega“ življenja! Gosp. Ložar ima res izredno nadarjenost za take stvari in upamo, da nas bo še večkrat zabaval na odru s svojo izborno mimiko. S karakterističnim Sachsovim „Vinski brat“ se je zaključil pevski del tega večera in pričela se je igra „Občinski tepček“ (sp. dr. Iv. Krek). Dasi smo to igro že videli na odru, vendar nas je vradostila. Vloge so bile kaj srečno razdeljene. Nad vse nam je ugajal Jurca (že imenovani g. Ložar). Pohvalno moramo tudi omenjati pisarja g. Kosmača, krčmarja (g. Koželja) in sploh vse igralce. Priznati jim moramo, da so se prav temeljito vglobili v svoje vloge, in zato je igra tako dovršeno uspela. Veselico je zaključila tombola, ki je marsikoga osrečila z lepim dobitkom. Razšlo se je občinstvo z zavestjo, da „Kat. društvo rokodel. pomočnikov“ vrlo napreduje in na ta napredek naših mladeničev smo ponosni. Zato kličemo društvu: živi, rasti, cveti!

Službe išče več delavcev in delavk, kakor tudi vajencev. Več pove delavsko tajništvo v „Katoliškem Domu“ v Ljubljani.

Katoliško društvo za delavke v Ljubljani je imelo preteklo nedeljo v tukajšnjem „Katoliškem Domu“ svojo predpustno veselico. Društveni zbor je s svojimi svežimi glasovi pripravil občinstvu nekaj prijetnih uric, društvene igralka pa so živahno predstavljale igro: „Kukavica ali boj za doto“. Kukavica je zapela tudi o ljubljanskih „frakarjih“. Občinstvo je napolnilo vso dvorano „Katoliškega Doma“, ki se pa ni podrl, kakor je želel „Narod“.

Železna industrija in delavski stanovi. Pred 30. leti bila je ena vrsta železne industrije, žebjarija, še v cvetju. Posestniki takih tovarn zaslužili so mnogo denarjev, tako da so danes nekateri zelo bogati. Ko je moderna tehnika povzdignila s svojimi iznajdbami železno industrijo na današnjo stopinjo, padla je ročna žebjarija. Vsled tega so se delavcem delo in plače skrčile, tako da ni bilo mogoče izhajati. Stareji kovači, navajeni vse svoje življenje samo tega dela, životarijo še danes; mlajši so se morali lotiti drugih del. Nekdanje šumeče življenje je utih-

nilo, namesto tega sliši se stokanje revežev. Vprašanje je sedaj: kaj je in kaj bode s temi revnimi, oslabelimi delavci? Prihranil si je malo kateri kaj, in če bi si tudi bil, bi mu danes za potrebo manjkalo. Bratskega sklada ni. Delodajalci ne dajo od svojega dobička. Je kraj, kjer se stari, bogati gospod malo meni za gospodarstvo, vajeti ima tuj knjigovodja. Stari delavci, nezmožni za delo, ki so po 30 let prezvesto služili svojemu gospodu, nimajo dela in ne jela. Ne znajo se dosti priklanjati, zato morebiti ni podpore. Z vrečo čez ramo vidiš pod takimi razmerami stare berače, ki iščejo pomoči po okolici pri kmečkih posestnikih. Ti, ki sami z žuljavimi rokami služijo vsakdanji kruh, so njih podpora. Marsikdo težko da, a revež je revež. Kdor sam trpi, ima večje usmiljenje ž njim, kakor tisti, ki je navajen na lahko in nobel živeti. Nihče ne bode očital darú takim revežem; toda kazni ne uidejo oni, ki so jim dolžni pomagati. Če si ustanovijo v takem kraju delavci sami kako pomoč, vse je zoper nje. S polnimi rokami izsipajo denarje, — katere so jim delavci reveži skupaj znosili, da bi jim to uničili. Delavec naj samo dela, za drugo se ne sme brigati. „Špara“ naj, pravijo. Res usmiljeni ljudje!

„Frakarstvo“ pred sodiščem.

Konrad Vodušek je vložil proti dr. Hribarju pri okrajnem sodišču v Ljubljani tožbo radi žaljenja časti, češ, da ga je žalil s tem, da je dne 23. januarja t. l. pri nekem razgovoru v sodni dvorani dejal, da je Konrad Vodušek čisto navaden „auskneifar“, da je pri nekem plesu neko gospodično podrl na tla, jo pustil na tleh ležati in se za njo dalje ni nič brigal, da se potem pozivu brata dotične gdč. iz bojzani in strahopetnosti ni odzval, marveč prosil očeta dotične gdč. za milost in intervencijo, da dr. Hribar v družbi, v kateri je tudi Vodušek, ne mara občevati, da se s takim človekom sploh ne da in ne more občevati in da mu bo že pokazal s tem, da ga naznani vojaškemu sodišču, ter, da je dr. Hribar pri dotični priliki rekel, da je Konrad Vodušek „ein gemeiner Kerl“.

O tej tožbi vršila se je prva razprava dne 16. febr. t. l. tako-le:

Sodnik prečita tožbo in vpraša dr. Hribarja, če se čuti krivega.

Dr. Hribar, kojega je zastopal dr. Furlan, izjavi, da je približno tako govoril, da bodo pa priče natančneje pojasnile, kaj je govoril in da hoče glede tega, kar je govoril, donesti dokaz resnice.

Nato se prične dokazovanje:

Priča sodni tajnik g. Kobler izpove, da se na vse podrobnosti sicer ne more spominjati, da pa ve, da se je kritičnega dne vršil šaljiv pogovor o „frakarjih“. Dr. Hribar je tedaj na vprašanje priče, zakaj on ne mara med „frakarje“, rekel, da je Vodušek čisto navaden „auskneifar“, da je gdč. S. pri nekem plesu podrl na tla, se radi tega ni opravičil, potem pa, ko ga je vsled tega gospod S. pozval na odgovor, nekako odklonil viteško zadoščenje in gospoda S. prosil za odpuščanje in s tem „auskneifal“. Besede „ein gemeiner Kerl“ priča ni slišala. Doveda se pa priči, da je dr. Hribar rekel, da so mu „frakarji“ veliko preneumni, da bi on šel med nje, če je pa s temi besedami spravil v zvezo Voduška, se priča ne spominja.

Gosp. Šumer izpove, da je slišal kritično govorico o „frakarjih“ in da je dr. Hribar odgovoril na vprašanje g. Koblerja, zakaj da ne gre med „frakarje“ z besedami: „Zdi se mi, da nisem dovolj neumen, da bi šel med nje“ ter je pristavil, da ni rad v zvezi z ljudmi, ki se tako surovo obnašajo, kakor Vodušek, ki prevrne gdč. na tla, se radi tega nič ne oprusti, potem pa, ko ga radi tega, kdo pozove na odgovor, šele prosil odpuščanja, „auskneifa“, po mnenju priče se torej izogne dvoboju. Besed „gemeiner Kerl“ priča ni slišala.

Na vprašanje Voduška, če je dr. Hribar tudi rekel, da je Vodušek prosil očeta gdč. S. milosti in intervencije, odgovori priča z „ne“.

Na vprašanje sodnika, če je dr. Hribar rekel, da je gosp. S. pozval Voduška na dvoboj,

pravi priča, da misli, da je dr. Hribar rekel „na odgovor“.

Gosp. Kaiser izpove približno tako, kakor priča g. Šumer.

Gosp. dr. Grasselli pravi, da se je govorilo o „frakarstvu“, da se je zafkrvalo prijateljstvo, da je pa postal položaj resnejši, ko je dr. Hribar odgovoril na vprašanje g. Koblerja: „Kako bi zamogel biti „frakar“, ko imajo „frakarji“ take ljudi med seboj, kakor je Vodušek, kateri je gdč. S. podrl, ne da bi se opravičil, in ko ga je brat gdč. S. pozval na dvoboj, morda je rekel na odgovor, pa „auskneifal“, da je hodil okolu „starega“, naj intervenira, da mu bodo sinovi odpustili. Priča je dr. Hribarja opozoril, da je to žaljivo in da bo to povedal Vodušku, a dr. Hribar se je nato izrazil: „Misliš, da sem tako neumen, kakor en „frakar“, da bom „Ehren-erklärunge“ dajal.“ Besed „gemeiner Kerl“ priča ni slišal.

Na vprašanje dr. Furlana izpove priča, da je o aferi Voduškov, tikajoči se plesa v „Nar. domu“, že čul poprej, predno je z dr. Hribarjem govoril, da je priča radi tega tudi govoril že pred dr. Hribarjevim nastopom o tej aferi z Voduškom, ga opozoril na nedostojno obnašanje, bil nanj nevoljen in ga vprašal: „Jeli res to Vodušek? kakšne neumnosti pa delaš?“ in da je Vodušek na to zatrdil, da se je vsa stvar viteški dognala. Priča pa ne ve, da bi bil pri tem pogovoru rekel Vodušku, da „auskneifa“ in misli, da to ni rekel, vendar se ne spominja.

Vodušek izjavi na to, da mu je res rekel dr. Grasselli že pred dr. Hribarjevim nastopom, da se govori o tem, da se je on — Vodušek — izognil dvoboju.

Priči pl. Zhuber in Kleinoscheg ne izpovesta ničesar posebnega, ker pri dotičnem razgovoru o „frakarjih“ nista bila navzoča.

Dr. Hribar ponudi dokaz resnice o tem, da je Vodušek na plesu res podrl gdč. S., da se pri njej radi tega ni opravičil, po pričah gg. A. Svetek, stud. iur. ml. in gdč. S., nadalje o okoliščinah, da je Vodušek v tem smislu, kakor on trdi, „auskneifal“ po istih pričah, in po pričah gg. Modic, Nagode in Cvirn.

Dr. Furlan pravi, da je iz dosedanje razprave razvidno, da je rabil dr. Hribar izraz v popolnoma določenem, omejenem in natančno preciziranem smislu in sicer o tem, da je Vodušek gdč. S. podrl na tla, da je ni pobral in da je šele potem prosil g. S. oproščenja, ko ga je ta pozval na odgovor, da je s tem „auskneifal“ in da je glede tega obtoženec ponudil dokaz resnice, da pa obtoženec ponudi dokaz resnice glede besede „auskneifal“ tudi po priči Nagode, ki bo potrdila, da je Vodušek njemu pravil, da govori nadporočnik Cvirn o njem, da je „auskneifal“, da je na to Nagode Voduška opozoril, naj ga prime, da pa kljub temu Vodušek ni stavil na odgovor in pozval g. Cvirna, kar bo leta priča potrdila. Nadalje ponudi dokaz po priči g. Modic, kojemu je g. Vodušek že pred dr. Hribarjevim nastopom pravil, da je zvedel od dr. Grassellija, da se govori o njem o nekem izognenem dvoboju, da pa Vodušek na to ni kaj reagoval.

Vodušek izjavi, da se dokazu resnice ne protivi, da se mu pa dozdevajo okoliščine, katere bi imeli izpovedati priči Cvirn in Nagode, postranske, in predlaga od svoje strani kot nasprotno pričo gdč. Marjano Prosenec.

Sodnik razglasi sklep, s katerim dopusti ponudene dokaze.

Dne 22. febr. t. l. nadaljevala se je razprava tako-le:

Kot zastopnik Voduška nastopi g. dr. Tomišek v začudenje večine navzočega občinstva.

Po prečitaniu poprejšnega zapisnika zaslišijo se priče, katere izpovejo nastopno:

G. A. Svetek st.: Ko sem odhajal okolo 2. ure zjutraj od plesa v „Narodnem domu“, zvedel sem, kako nekavalirsko se je obnašal Vodušek proti moji hčeri, da jo je mej plesom z gdč. Prosenec podrl na tla, da je ni pobral in, da se pri njej ni opravičil. Vsled tega sem bil užaljen in sem smatral to Voduškov postopanje kot žaljenje svoje rodbine. Tudi moj sin poročnik

smatral je to kot žaljenje cele rodbine in se je odločil, da radi tega pozove Voduška. Prihodnjega dne, prišedši iz pisarne, povesta mi oba sinova A. in R., da je z Voduškom stvar uravnana, da sta se sešla ž njim na potu, ko sta šla po sekundanta, da ju pošljeta Vodušku in da se je ob tej priliki stvar poravnala. Pripominim, da se g. Vodušek glede svojega obnašanja ni opravičil ne napram moji hčeri, ne napram moji soprogi, ne napram meni. Priči bil je ves dogodek mučen in se čuti še danes žaljeno.

Na vprašanje Voduška odgovori priča, da ne ve, da bi bil njegov sin, poročnik, drugega dne, ko je šel po sekundante in srečal Voduška, slednjega pozdravil naprej.

Na vprašanje dr. Tomiška, če je Vodušek pričo prosil za posredovanje in milost, odgovori priča z „ne“, ker se Vodušek pri njej sploh ni opravičil.

Gosp. A. Svetek ml. izpove, da je sedel kritičnega večera v plesni dvorani „Narodnega doma“, da je nakrat zapazil, da je njegova sestra vstala s sedeža ter šla par korakov od zidu proč, da je priplesal v tem Vodušek mimo nje kakor divji, da jo je podrl, da se je proti njej čez ramo nazaj ozrl, potem pa še parkrat naprej se zavrtel in da je šel še-le potem s svojo plesalko gdč. M. Prosenec, katera ga je prišla pod pazduho in ga vodila, proti sestri.

Priča pravi, da je bilo iz vedenja Voduškevega videti, da slednji ni storil teh korakov iz lastne inicijative, marveč vsled inicijative gdč. Prosenčeve.*

Priča izjavi nadalje, da sta na to pozvala on in njegov brat Voduška na stran. Pri tem razgovoru se je Vodušek izgovarjal, da gdč. S. lahko pade, če je tudi on ne prevrne, rekoč: „To je moja izjava in z Bogom“. Priča je pristavila „Ja, z Bogom, ali midva sva si napravila svoje mnenje o Tebi“. Vodušek je na to odgovoril: to je meni „wuršt“, in da je Vodušek odhajaje še zakričal: „Če ne boš tiho, Ti bom odsekal Tvoj nos“ in da je priča zakričala proti Vodušku: „Jaz pa Tebi Tvojo neumno glavo“. Priča ne ve, če je Vodušek te besede slišal, da jih je pa lahko slišal in je priča potem zvedela, da je Vodušek še na to zakričal: „Zastran Tvoje sestre ne bom jaz nič drugače plesal“.

Drugega dne je slišal priča od svojih bratov A. in R., da sta šla po sekundante, da jih pošljeta Vodušku, da sta prišla čez frančiškanski most proti Lassniku, da je šel par korakov pred njima Vodušek, da jima je prišel nasproti vojaški zdravnik, katerega sta pozdravila, ko sta imela ravno prehiteti Voduška. Tako je Vodušek mogoče mislil, da sta pozdravila njega. Brata sta šla še kake 4 korake naprej, Vodušek pa za njima. Vodušek je na to nagovoril brata poročnika, ga poklical na stran in se opravičeval radi prejšnjega večera. Poročnik mu je rekel: „Vi veste, kaj je moja dolžnost, jaz sem na potu po sekundante in hočem poravnati vso stvar, kakor je v navadi med oficirji“. Poročnik mu je tudi pripomnil, da sem jaz Vodušku prejšnjega večera zaklical, da mu bom neumno glavo „odsekal“. Vodušek se je izgovarjal, da tega sicer ni slišal, da pa bo glede tega vse potrebno ukrenil.

Priča predloži potem originalno pismo Voduškov, katero je pisal priči in se glasi:

„Danes opoldne zvedel sem iz ust Vašega brata poročnika, da ste Vi poleg drugega netaktnega, naravnost žaljivega „ljublanskega“ obnašanja, klicali za menoj: „Čakaj da Ti odbijem Tvojo neumno glavo“. Jaz izjavljam, da sem Vam pred svojim vstopom v dvorano in pred sestankom s svojo sestro, — ki pa, kakor odločno potrjuje, — omenjenih besed ni slišala, odvrnil, ko ste se razburjali: „Drugič Vam pri takem obnašanju odsekam kos tega nosa, katerega ste danes dobili“. Predlagam Vam alternativo: Prekličite svoje žaljive besede meni

* Opomba: To je potrdila tudi poznejša priča gdč. Prosenčeva s tem, ker je izjavila, da je le ona prosila gdč. S. oproščenja in da g. Vodušek tega ni storil. To je priznal tudi g. Vodušek sam in se skušal opravičiti s tem, da ni bil še poprej gdč. S. predstavljen!

osebno in sicer pismeno, ker sem prepričan, da jih kakor jaz tudi nihče drugi v momentu ni slišal (Opomba poročevalčeva: A slišal jih je tudi poročnik!) to najkasneje do sobote 12. ure. Za ta slučaj tudi jaz prekličem svoje razburjeno govorjenje. Četega nečete, naznanite mi do istega dne tudi pismeno svoje gg. zastopnike in kje naj jih poiščete moji v soboto popoldne." (Kakor je mej časniki navada bi moral Vodušek, ako je čutil tako poželjenje po krvi, kakor je kazal napram dr. Hribarju, svoje sekundante poslati direktno k priči brez tega pisma ali poprejšnjih poizvedb glede pričin sekundantov. Opomba poročevalčeva.)

Vsled prečitavanja tega pisma razburil se je Vodušek tako zelo, da je v veliko iznenadenje produciral za njega jako značilni pismeni odgovor priče A. Svetka ml., ki se glasi: „P. T. Odgovarjajoč na Vaše pismo z dne 11. januarja t. l. konstatujem, da sem slišal od Vas samo sledeče: „Če nisi tiho, Ti drugič odsekam kos nosa“. Jaz pa sem na to dejal: „Jaz pa Tebi Tvojo neumno glavo“. To je istina in drugega nič. Kaj je slišala Vaša gospica sestra ali kaj ni slišala, to je popolnoma irrelevantno. Da mi očitata „ljublansko“ obnašanje temu se ne čudim, „saj vi vedno dunajsko nastopate“. (Občni smeh med poslušalci). Slednjič, ker pogojno preklicujete Vaše razburjeno govorjenje, izpolnujem s tem stavljeni pogoj, prekličem tudi svoje opazke.“

Ker je iz teh pisem razvidno, da je bilo Vodušku jako ležeče na tem, da ne dobi sekundantov v hišo, zahteval je, da se mu prečitano pismo vrne, ter je pismo pograbil in je hotel spraviti! Dr. Furlan je pa odločno zahteval, da morajo pisma, prečitana pri javni razpravi, ostati pri aktih, na kar je sodnik zaukazal Vodušku, da mora pismo vrniti in priložiti spisom. Vodušek je v veliki togoti vrgel pismo proti sodniku, da je padlo na tla, in ga je moral sodnik sam pobrati. Med občinstvom zavlada je občna ogorčenost.

Na vprašanje dr. Furlana, koliko časa je Vodušek potem še plesal, ko je gdč. S. na tla podrl, odgovori g. Svetek, da kake tri korake dolgosti in da je priča zadobila utis, da ga je njegova plesalka napotila k gdč. S.

Priča Rajko Svetek izpove, da dogodka kritičnega ni videl in da ve le to, kar se je poznejšega dne godilo, namreč, da sta šla z bratom Alfonzom po sekundante in da se je Vodušek pri dotični priliki tako vedel, kakor je prejšnja priča potrdila, in da je Vodušek pri dotični priliki gosp. Alfonza Svetka prosil oproščenja. Na vprašanje Voduškovo, če ga je g. Alfonz S. poznejšega dne naprej pozdravil, pravi priča, da ne, Alfonz S. se je sam izrazil proti priči, da Vodušek morda misli, da je njega pozdravil. Priča izpove nadalje, da je šel z Alf. S. kake štiri korake še naprej in da ju je še-le potem poklical Vodušek nazaj in se pričel opravičevati. Razgovor je bil približno tak, kakor je povedala priča Anton Svetek.

Na vprašanje Voduškovo potrdi priča, da je bila po tem razgovoru zadeva med Alf. S. in Voduškom končana, in sicer radi tega, ker je Vodušek prosil oproščenja in se oproščal.

Priča Albina Svetek potrdi, da jo je Vodušek podrl in videl, da je padla. Vodušek ji ni priskočil. Samo je vstala in šla k bratu. Za njo sta prišla Vodušek in gdč. Prosenc in se je slednja oprostila, na kar je šla priča proč in ne ve, kaj se je zgodilo. Vodušek izjavi na to, da ni imel vtisa, da je gdč. S. padla, da se je še-le ozrl, ko je slišal neki ropot, da je pa to videl, da je gdč. S. že vstala. Priča reče na to g. Vodušku v obraz, da je stal takrat, ko je vstajala, pred njo in nekako z roko migal, ne da bi jej pomagal, ali da bi se opravičil, da je priča sama vstala, šla k bratu in da sta šele potem prišla za njo Vodušek in gdč. Prosenc.

Na vprašanje dr. Tomiška potrdi priča, da je takoj vstala.

Na vprašanje dr. Furlana potrdi priča, da je imel Vodušek vsekako čas in priliko, jo pobrati, da pa tega ni storil.

Na vprašanje dr. Tomiška potrdi priča, da je Vodušek potem, ko jo je podrl, še na-

prej plesal. Na pripombo dr. Tomiška, da Vodušek potem ni mogel z rokami pred njo mahati, izjavi priča, da je Vodušek z eno roko mahal ali migal, z drugo pa plesalko držal.

Priča Elza Svetek izpove v obče tako, kakor prejšnja priča, in dostavi, da je videla, da je gdč. Prosenc šele napotila Voduška k njeni sestri.

Priča Marijana Prosenc, 24 let stara, izpove, da je plesala z Voduškom. Vtisa in občutka ni imela, da je gdč. S. padla, da pa ve, da je padla za hrbtom Voduškovi. To je slednji lahko videl, če se je ozrl. Z Voduškom sta še kake tri korake daleč naprej plesala. Priča je opozorila Voduška, da se morata pri gdč. S. oprostiti. Šla sta na to k gdč. S., pri kateri se je le ona oprostila. Vodušek se pa ni oprostil. Gdč. Svetek ji je tudi nekaj odgovorila.

Na vprašanje dr. Furlana: Torej Vodušek sam se ni nič opravičil? odgovori priča: Ne, ker je šla gdč. Svetek takoj naprej.

Na to izjavi Vodušek, da se radi tega ni opravičil, ker ni bil gdč. Svetek še predstavljen, in da ga gdč. Prosenc ni mogla predstaviti, ker je šla gdč. S. takoj naprej. Ker pri takih prilikah ni običajno, da gospodične predstavljajo gospode, marveč je dolžnost, da se vsak gospod sam predstavi in opraviči, vzbudila je ta izjava Voduška med občinstvom občni smeh.

Dr. Furlan vpraša pričo, če ji je kdo povedal, da je gdč. S. padla.

M. Prosenc: „Ne! Pa sva videla sama, toda tega vtisa nisem imela, da bi jo bila midva vrgla. Dr. Furlan pripomni, da potem tudi ni bilo treba, se opravičiti, kar je pa priča venderle storila. Na vprašanje dr. Tomiška odgovori priča, da nista divje plesala, temveč changirala, ker je bila gnječa.“

Na predlog dr. Furlana zasliši se priča Anton Svetek, ki pravi, da ni bilo gnječe tam, kjer sta plesala takrat Vodušek in M. Prosenc in da bi ta dva lahko plesala brez posledic za druge, ako bi Vodušek lepo in počasi plesal, ne pa tako hitro in divje, kar lahko veliko plesalcev iz „Narodnega Doma“ potrdi.

Priča Anton Nagode potrdi, da sta Vodušek in Prosenc precej bolj hitro plesala, kakor drugi pari, da sta gdč. Svetek podrla, a je ne pobrala, temveč naprej plesala. Vodušek je imel dovolj prilike in časa pobrati gospodično in se pri njej opravičiti, ker gdč. S. ni tako hitro vstala in odšla, da bi tega ne bil mogel storiti. Priča izpove nadalje, da mu je Vodušek tudi januarja meseca, pripovedovaje mu o dr. Hribarjevi aferi, rekel: „Kaj ima nadporočnik Cvirn z mano, rekel mi je, da se nisem taktno obnašal! Če ji je Vodušek tudi rekel, da se je Cvirn izrazil, da je Vodušek „auskneifal“, priča ne ve natančno, ima pa vsekako še danes ta vtis, kakor da bi mu Vodušek tudi izrazil besedo „auskneifal“. Priča je nato opozorila Voduška, da naj prime Cvirna, če je to res, da pa ne ve, če je potem postavil Vodušek Cvirna na odgovor. Istega dne, ko se je imel vršiti dvoboj med dr. Hribarjem in Voduškom, pripovedoval je priča to gospodu I. Modicu ter mu tudi rekel, da se je po Voduškovi izpovedbi gosp. Cvirn izrazil, da je Vodušek „auskneifal“.

Na vprašanje Voduška, če se ni ta pogovor med pričo in njim nanašal na neko drugo zadevo, katero je imel Vodušek z gosp. Cvirnom, izjavi priča „ne!“ ker je priča o dotični drugi zadevi še le pozneje izvedel.

Priča Modic izpove, da mu je priča Nagode pravil, da mu je Vodušek rekel, da nadporočnik Cvirn govori, da je on — Vodušek — „auskneifal“, da mu je rekel Nagode, naj ga za to prime, da pa Vodušek na to ni reagoval, da je pozneje govoril z Voduškom o tej stvari in da mu je Vodušek taisto pripovedoval, kakor potrdi priča Nagode, samo da Vodušek takrat izraza „auskneifal“ ni rabil. Priča izpove nadalje, da mu je kake tri dni po kritičnem plesu, vsekako pa pred nastopom dr. Hribarja, Vodušek rekel: Dr. Grasselli mi je pravil, da govori vse ljudstvo v Ljubljani, da sem jaz v zadevi gdč. Svetek „auskneifal“.

Priča gosp. Cvirn potrdi, da ga Vodušek radi Svetkove zadeve ni nikdar postavil na

odgovor, in izjavi na vprašanje, da on o Svetkovi zadevi ne bi bil tako postopal, kakor je Vodušek.

Priča Skabrne potrdi, da je videl gdč. Svetkovo ležati za hrbtom Voduška in da je Vodušek potem še kake 4 korake daleč naprej plesal, da je storil Vodušek napako, da se ni pri gdč. Svetek opravičil, ko jo je prebrnil, ako je to videl. Radi tega je priča tudi posredoval pri gdč. Svetek in je rekel, da ni bilo lepo od Voduška, da se jej ni takoj opravičil. Prigovarjal jej je, naj vpliva na brata, da bo stvar z lepo poravnana in da mu je gdč. S. to obljubila. Kot povod nezgode smatral je gnječo, katero povzročajo nerodni čitalnični plesalci, ki so večinoma tako nerodni, da se pri „Damenwahl“ pri oknih nastavljajo.

Potem se zaslišita še enkrat priči gosp. dr. Grasselli in Kobler, kateri ne izpovesta ničesar bistvenega.

Dr. Furlan predlaga še zaslišanje priče Bradaška o tem, da je Vodušek glč. Svetkovo na tla podrl, to videl in potem še naprej plesal. Dr. Tomišek predlaga zaslišanje poročnika Svetka o tem, je li Vodušek dan po kritičnem plesu „auskneifal“ in Voduška o tem, da ni videl gdč. Svetek pasti.

Dr. Furlan se pridruži predlogu, da se zasliši poročnik Svetek, protivi se pa predlogu, da bi se zaslišal Vodušek o tem, da ni videl gdč. Svetek pasti, češ, da bi ta izpoved bila v nasprotju z izpovedbami vseh tistih prič, ki potrjujejo, da je Vodušek to videl.

Sodnik odkloni nadaljno zaslišanje prič.

Dr. Tomišek predlaga obsodbo dr. Hribarja, ker je kritični govor dr. Hribarja sam na sebi žaljiv in ker se po njegovem mnenju dokaz resnice ni posrečil.

Dr. Furlan predlaga, da se tožba zavrne in v temeljuje to nekako tako:

Žaljive besede dr. Hribarja napram Vodušku včinijo prestopke po §§ 488 in 491 k. z., in dejanje je kaznjivo, ako toženec ne donese dokaza resnice. Ta dokaz je pa toženec v celem obsegu dognal. Kajti pri kvalifikaciji predležega žaljenja se ne smejo posamezne besede izločiti iz cele govorice dr. Hribarja, marveč se mora vpoštevati vso govorico le kot jednotno dejanje. Besede „navadni auskneifar“ in „auskneifal“ niso torej presojeti same zase, marveč v zvezi z vso govorico. Če bi bil dr. Hribar rabil ti dve besedi brez nadaljnega komentarja, potem bi zadobili ti dve besedi isti pomen, kakoršnega jima prideva vojaštvo. A glasom izpovedb prič rekel je dr. Hribar, da je Vodušek čisto navadni „auskneifar“, da je gdč. S. pri nekem plesu podrl na tla, ne da bi se bil radi tega opravičil, in da je še le drugega dne, ko ga je radi tega pozval g. S. na odgovor, prosil oproščenja, torej „auskneifal“.

S tem je precizoval dr. Hribar popolnoma določni pomen besedij: „auskneifar“ in „auskneifal“ in jima dal le ta pomen, da mora človek, kateri gospodično na javnem plesu prevrne in se radi tega ne opraviči, ne pri gospodični, ne pri njeni materi in tudi ne pri njenem očetu, potem tudi ostati pri tem svojem nastopu toliko dosleden, da ne prosi družega dne poročnika brata gospodične oproščenja, ko od njega izve, da mu hoče poslati sekundante.

To je torej vsebina te žalitve in pojem izrazov „auskneifar“ in „auskneifal“ in v tem smislu vršil se je dokaz resnice, kateri se je popolnoma posrečil, ako se vpoštevava, da je Vodušek gdč. Svetek prevrnil na tla, da je to videl in jej ni priskočil na pomoč, ter jo ni prosil nemudoma oproščenja, marveč še naprej plesal, da je še-le vsled opozoritve in inicijative svoje plesalke šel potem k gdč. S., kateri se pa zopet ni opravičil, marveč le gledal, ko se je opravičevala njegova plesalka gdč. Prosenc. Če Vodušek trdi, da se radi tega ni opravičil gdč. S., ker jej še ni bil poprej predstavljen, je to le obsodba samega sebe, kajti drugače bi tudi človek, ki se na cesti v tujca zaleti, smel reči: „Eh, kaj Ti bom rekel „pardon“, saj Ti še nisem bil predstavljen“.

Uvaževati je nadalje, da je bil Vodušek od bratov Svetek še istega večera postavljen na

odgovor, da se pa kljub temu dotičnega večera ni opravičil ne pri gospodični, ne pri njenih stariših in da je celo žaljive besede A. S. „Jaz pa Tebi Tvojo neumno glavo“ — mirno spravil v žep ne da bi reagoval. Vodušek sicer trdi, da slednjih besedij ni slišal dotičnega večera, akoravno priča potrdi, da je na to še zakričala „Radi Tvoje sestre ne bom drugače plesal“, iz česar bi se dalo sklepati, da jih je moral slišati. A tudi drugoga dne, ko je Vodušku poročnik A. S. povedal, da mu je brat prejšnjega večera zaklical v njega navzočnosti zgorajšnjo žalitev, ni pokazal posebne volje do dvoboja, kar se najbolje razvidi iz obeh prečitanih pisem, v katerih ponuja takoj pogojno poravnavo. Sicer se izgovarja Vodušek v pismu, da ponuja poravnavo radi tega, ker dotičnih žaljivih besedij ni slišal nihče. Vender je pa ta trditev v strogem protislovju z resnico, da je namreč te besede slišal tudi poročnik S., kateri je Vodušku poznejšega dne taiste v spomin poklical. Sploh bi imel Vodušek takrat vsaj, ko mu je poročnik S. to žalitev jasno v spomin klical, poslati svoje priče žalitelju, ne pa pisati mu pismo, naj žalitelj njemu priče pošlje, ko mora vender kot pravnik vedeti, da je civilistu dvoboj prepovedan in da mu torej civilist S. prič poslati ne sme.

Potem še le, ko je Vodušek videl, da mu hoče poročnik A. S. poslati sekundante, uvidel je pa kar naenkrat, da se mora opravičiti in je to tudi storil, s čimur se je izognil dvoboju v zadnjem trenutku.

Vpošteva se še slučaj z nadporočnikom Cvirnom. Priznati se mora, da bi moral Vodušek, ki je imel prepričanje, da g. Cvirn o njem nelepo govori, gospod Cvirna na odgovor postaviti, da izve vsaj resnico in si poišče eventualnega zadoščenja. A Vodušek tega niti potem ni storil, ko ga je rezervni častnik Nagode na to njegovo dolžnost opozoril.

Vodušek je izvedel tudi že pred dr. Hribarjevo kritiko od dr. Grassellija, da ljudje v Ljubljani govore, da je v zadevi gđc. Svetek „auskneifal“! Vodušek imel je vsled tega dolžnost, da prisili dr. Grassellija, da mu pove vir te žalitve, ali pa da pozove dr. Grassellija. — A Vodušek tega ni storil.

V očigled teh okoliščin priznati se mora, da je donesel dr. Hribar glede prvega dela svoje žalitve sijajen dokaz resnice. Kar se tiče obtožbe, da je Vodušek prosil gosp. Svetka st. oproščenja in posredovanja, moram opomniti, da te besede ne obsegajo nikakršne žalitve, ker je s tem le podtikal dr. Hribar Vodušku lastnosti, cziroma dejanje, katero bi bilo vsekako častno za Voduška, če bi bilo resnično.

Zadnji del obtožbe meri na to, da je smatral dr. Hribar Voduškovu postopanje surovo. K temu bodi le pripomnjeno, da je navada, če se človeka sune, ali na tla podere, da se tudi oprost. — V največjo zadrego pa se spravi gospodično, če se jo na javnem plesu podere na tla. Nekaka naravna dolžnost vsakega je, da v takem slučaju gospodični nemudoma priskoči ter se jej predstavi in oprost. To stori vsak kmetki fant v najmanjši kmetki gostilni. Ker

je torej opustil Vodušek storiti to, kar ne opuste niti kmetki fantje, je torej brezdvomno dognan dokaz resnice, da je postopal tako, kakor je to označil dr. Hribar z besedo „surovo“!

Sodnik razglasi po dvajsetminutnem odmoru sodbo, s katero je oprostil dr. Hribarja radi žalitve, da je Vodušek prosil gosp. Sveteka st. oproščenja in da je označil njegovo postopanje surovo, obsodil ga je pa radi besedij: navadni „auskneifar“ in „auskneifal“ na 10 kron globe.

Razloge sodbe priobčimo, kadar sodbo dobimo, kakor tudi izid prizivne razprave.

„Slovenski List“ se prodaja v Brusovi (Štefotovi) prodajalnici pred Škofijo. Posamezna številka po 14 h.

Tinktura zoper kurja očesa

— gotovo najboljšo sredstvo —
za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 26 kr.
Dobiva se v 60 (34)

deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustk-a v Ljubljani.

Advokat dr. Karl Triller

usoja se naznanjati, da je otvoril z dnem 1. marca 1900

svojo pisarno

zopet

8 (1-1)

v Ljubljani, Dalmatinove ulice šte. 9

(vogal Kolodvorskih ulic) v Štrukljevi hiši.

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedó, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Združuje toraj na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenem okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeli pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, kateri okus slajša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj ukusno barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začeti in polagamo na polovico vsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljšo nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, krideljujoča in krepčujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da. Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvornih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom »Kathreiner«.

Udovec-uradnik

bi rad stopil v dopisovanje s kako omikano in razumno Slovenko, ki bi bila voljna prevzeti hišno gospodarstvo in nadzorstvo njegovih otrok, oziroma tudi omožiti se.

Primerne ponudbe naj se pošljejo na upravnništvo tega lista pod črko ABC.

7 (3-2)